

Klausuler: Dyrt, dårligt og dumt

Af adm. dir. Jørn Neergaard Larsen, Dansk Arbejdsgiverforening

Valgkampen i kommunerne handler nu også om, hvilke krav kommunerne kan og skal stille, når de som bygherrer bruger borgernes penge på f.eks. veje og nye skoler. Begreber som "social dumping", "kædeansvar" og "klausuler" er kommet ind i debatten, men der er efter Dansk Arbejdsgiverforenings opfattelse tale om en helt fordrejet debat, der kun tjener det formål at skabe kunstige mure imod en sund international konkurrence. En konkurrence, der helt fundamentalt er i borgernes interesse, og som dag for dag gør Danmark mere velstående og giver os mulighed for at opretholde det velfærdssamfund, vi ønsker. Virksomheder, der arbejder for kommunerne, skal overholde landets love. Punktum. At tvinge dem til samtidigt at overholde lokalpolitiske klausuler er både dyrt, dårligt og dumt.

I Danmark er det fagbevægelsens ansvar at forhandle overenskomster, hvor der er behov for det. Kravet om arbejdsklausuler er reelt, at fagbevægelsen vil have kommunerne til at presse overenskomster igennem ved at true leverandører med, at de kun kan få ordren, hvis de overholder overenskomsterne. Herved begår fagbevægelsen to fejl: Man forbyder sig mod aftalemodellens principper og man forbyder sig mod EU's principper om fri konkurrence. Man kan ikke udelukke udenlandske virksomheder fra offentlige ordrer, blot fordi de ikke har lyst til at lade sig organisere ind i LO og DA's model. Og man kan ikke snyde ved at henvise til LO og DA's lønsatser, for det strider fundamentalt imod EU's regler at forsøge at pålægge udenlandske virksomheder vilkår, som er aftalt i et andet land af to private parter.

Så selv om de danske private arbejdsgivere og lønmodtagere generelt er tilfredse med de overenskomster, vi har indgået, så kan vi altså ikke påtvinge resten af Europa vores opfattelse. Man kan ganske enkelt ikke pålægge udenlandske virksomheder at følge regler, som ikke gælder for alle virksomheder i Danmark.

Er vi så havnet i en uløselig situation? Overhovedet ikke. Vi har skabt et meget gennemsigtigt system, hvor alle udenlandske virksomheder bliver registreret i det såkaldte RUT-register, så både arbejdstilsyn, skattemyndigheder og fagforeninger kender de virksomheder, der arbejder i landet. Dermed har fagforeningerne de allerbedste muligheder for at udføre deres opgave: at organisere lønmodtagere og kæmpe for overenskomster, hvor der er et ønske blandt medarbejderne for det.

Mange udenlandske virksomheder vælger at tegne overenskomst eller melde sig ind i en dansk arbejdsgiverorganisation og derigennem blive overenskomstdækket. Det er fint, men det kan man altså ikke fra kommunens side lovligt stille som krav.

At problemerne med udenlandsk arbejdskraft er blæst helt ud af proportioner ses blandt andet af de undersøgelser, som Københavns Universitet (FAOS) offentliggjorde i foråret, og som viser, at langt den største del af udlændingene i Danmark tjener mere end overenskomsternes mindsteløn.

Kædeansvar betyder at man vil gøre en virksomhed ansvarlig for, at de virksomheder, man arbejder sammen med, opfylder alle love, skatteregler med videre. LO har tidligere sagt, at det aldrig kan komme på tale om indføre kædeansvar for løn – det er vi enige i. Men vi er også af den opfattelse, at det vil være overordentligt dumt at indføre det på de øvrige områder. Arbejde i Danmark skal udføres lovligt, men det er primært myndighedernes opgave at sikre, at lovene bliver overholdt. Hvis en virksomhed skal være

ansvarlig for, om en samarbejdspartner har betalt skatter og afgifter i f.eks. Tyskland eller Polen, så bliver det et meget stort ansvar man påtager sig. Kun de største virksomheder vil have rygstød til at påtage sig det ansvar, og det vil paradoksalt nok stille de relativt store udenlandske virksomheder stærkere over for de danske – og i øvrigt være fordyrende for de udbudte projekter.

Konsekvensen af et kædeansvar er, at bygherren vil sikre sig mod overraskelser ved at stille krav om sikkerhed for et evt. krav hos en underleverandør. Langt de fleste virksomheder og særligt de mindre vil skulle have en bank til at medvirke til en sådan sikkerhedsstillelse. Det betyder, at den samlede pris for at få udført en opgave stiger – og det betyder, at mindre virksomheder stilles ringere i konkurrencen.

Hvis vi begrænser konkurrencen om de kommunale opgaver, bliver de dyrere at løse. Regningen havner hos borgerne. Det svækker samtidig udviklingen af et konkurrencedygtigt dansk erhvervsliv, fordi de krav man belønner hos kommunen ikke er pris og kvalitet, men nogle politiske fastsatte krav, der ikke har relevans på et internationalt marked.

Mange danske virksomheder har på baggrund af en sund konkurrence på det danske marked evnet at tilkæmpe sig ordrer på de internationale markeder. Det er den vej vi skal gå i stedet for at begrænse den nationale konkurrence.

Det er forståeligt at vi efter fem kriseår er bekymrede over, om vores virksomheder kan klare den internationale konkurrence, men vi hjælper dem ikke ved at pakke dem ind i vat, og vi gavner ikke beskæftigelsen ved at skabe reservater uden international konkurrence. Det er en panikagtig automatreaktion, der kun vil fordyre den kommunale opgavevaretagelse og svække danske virksomheders konkurrenceevne.